Független művelődési és helytörténeti havilap
XXVIII. évfolyam 6. (736.) szám, 2022. június 9. – csütörtök

HÉTFALU

Szerkesztők: Hochbauer Gyula és dr. Kovács Lehel István

Alapította és szerkesztette (1906–1911): dr. Fekete Endre és Kiss Béla

● Hochbauer Gyula

Zajzoni Rab István és a Barátság

(Folytatás előző lapszámunkból.)

Orbán Balázs, aki a *Székelyföld leírásá*nak VI., a Barcaságról szóló kötetében fontosnak tartotta, hogy többször is érdemben írjon Zajzoni Rab Istvánról, az író munkásságáról a korabeli sajtóban közölt írásaira alapozta és életében megjelent köteteire is hivatkozott, de amit Zajzoni életéről írt, azt nagyrészt ennek hétfalusi barátaitól tudhatta, elsősorban Borcsa Mihálytól, aki legfontosabb hétfalusi adatközlője volt, és saját megjegyzése szerint, Papp György, zajzoni evangélikus lelkésztől.

A „legnagyobb székely" Borcsa Mihály és Papp György baráti megszólítását vehette át a hétfalusi íróról szóló írása címéül: „*Rab Pista*". Ezt olvasva, ismerve Orbán Balázs hatkötetes munkájának megjelenése utáni folyamatos népszerűségét, méltán gondolhatjuk, hogy ez is hozzájárult az utókor Zajzoni Rab Istvánról kialakult képéhez.

***

Zajzoni minket most érdeklő írásai közül csak három jelöli meg név szerint a barátot. Egyik *Az én kis Győző barátom* című vers. A barátság sorsszerű, a barátot „*az ég küldi*" – olvassuk ki ebből a versből –, a barátok egymást mentik meg az egyedülléttől, s keresik az élet közös tartalmait. A barátok közötti kapcsolatot eskü pecsételi. Eskü a „magyarok istenére". Ami közös nemzetiséget és hitet jelent.

Némi ars poetica is kerül ebbe a barátságba, mert Zajzoni a vers írásakor nem tudja elképzelni az életét költészet nélkül, és a barátságot sem a költészet nélkül. Ez a költészet azt szolgálja, hogy „őrizze" a hon „*szent emlékeit*". Ez a költői hitvallás is baráti kötelék. Hiszen a barátság tiszta, mert „*égi fényben*" fogan, melynek a nemzet erkölcsét kell tisztítania mindenféle tunyaság ellenségeként.

Az életet utazásnak tekintve írta:

„Be is kalandozzuk ketten
Minden zugát a világnak..."

A korlátlan térben szükség van útitársra.

Ide kívánkozik, hogy szót ejtsek a „zug" egy másik előfordulásáról is az író szóhasználatában. Szülőfaluját „Erdély zugának" nevezte. A világ ilyen, szülőföld léptékű bekalandozásához van szükség „*áldott*", „*édes*", „*kis*" Győző barátra.

A másik, Zajzoni barátját név szerint megnevező vers a *Krisár Bertalan emléke*. Sirató. Az írónál hét évvel kisebb, 18 éves korában meghalt tehetséges mindszenti (Nagyvárad közelében) festőnek állít emléket. Hitelesen fejezi ki a hirtelen rátörő bánatot:

„Nagy Isten, hogy tudsz ily hamar
Tavaszt ősszé változtatni!"

És a képpel a lét dinamikájánál maradva folytatja:

„Teste tavaszt élt, de lelke
Villám volt, amely ha játszik
Egy percig bár, döbbenést szül
S e világon végig látszik."

A négyrészes poéma második, *Töredék* című része siratóének. A barát az elsiratott anyja és hozzátartozói szerepében fejezi ki a lélek fájdalmát. A harmadik rész a dal egyszerűségével szól a beszélő gyászáról:

„Ha zöldül a határ,
Visszatérő madár
Itt szokott kissé pihenni,
Vígan énekelni.

Csak a lelkem pihen
A sírdombon, híven.
S változhatlan bút énekel
Változó szelekkel."

A negyedik rész Bertalan élettörténetét foglalja össze, s látszólag csak a hatodik versszaktól válik a beszélő személyes vallomásává.

„Itt vagyok, itt Bécsben, földön függ a szemem,
Megyek és nem tudom, merre kelljen mennem,
Gyakran halálodat feledve kereslek,
Lépteim a régi szobádig vezetnek..."

A töredezett versbeszéd a hiányt fejezi ki. A hiányérzet mint a barátság, a ragaszkodó szeretet mértéke. Amit versben próbált már kifejezni Arany János is Petőfi Sándor eltűnte után.

Ugyancsak az előbbi versben elsiratott Havalai Krisár Bertalannal kapcsolatos Zajzoninak egy prózai írása. Ha a vers után olvassuk, hiszen a keletkezési időrendjük is ezt sugallja, ez tovább árnyalhatja bennünk Zajzoni barátság-képét.

(Folytatása a 4. oldalon.)

● Kovács Lehel István

Szekrénybe írt fájdalom

„Homokba írtam minden mondatom,
Zápor elmossa: ne fájjon nagyon,
Letörli a szél: ne fájjon nagyon,
Homokba írtam minden mondatom."

Írta Reményik Sándor versében. Zajzoni Rab István csángó költő nem a homokot (bár volt a Zajzon patakában elég), hanem egy teljesen más anyagot kedvelt: a *fát*, a *deszkát*. Naplójában meg is említi, hogy első verseit brassói diákként a Cenk alatti sétány deszkatornácára írta, amit később a fabulizáló néphagyomány úgy vitt tovább, hogy a Cenk alatti sétány fáiba véste.

Tizenhat éves volt a brassói Honterus gimnáziumban, amikor kitört az 1848-as forradalom és szabadságharc. Három barátjával, Borcsa Mihállyal, Buna Sándorral és Papp Györggyel meg is szökött az iskolából, hogy Árkoson Kossuth-huszárnak álljon (15. huszárezred, a későbbi Hunyadi-, végül Mátyás-huszárok).

Beteges alkata miatt nem sorozták be, így kénytelen volt tovább folytatni tanulmányait, ám otthon, Zajzonban, fájdalmát egy szekrény belső közfalára írta ceruzával:

„Áldozd fel hazádért
Éltedet s véredet,
Feledni rab-láncát
Segítsd nemzetedet!

Berontottak a vaddisznók!
Temes szűk torkolatánál,
Berontottak, s eltiporták
Hazánk szabadságát."

Reményik homokjával ellentétben a deszka jóval időállóbbnak bizonyult, hisz ez a szekrényrész még ma is megtalálható.

Kisgyörgy Zoltán 1982-ben látta a szekrénydeszkát, neki a 97 éves özvegy Fehér Istvánné Szász Anna mutatta meg.

2002-ben, amikor a 170/140-es évfordulóját ünnepeltük a lánglelkű költőnek, a zajzoni kultúrházban kiállítottuk a Zajzoni-verset tartalmazó szekrény belső közfalát.

Most, 2022-ben Ánder Mihály mutatta meg nekem a féltve őrzött deszkadarabot, s elmondta, hogy tudta szerint a szekrényajtóra – ami már nincs meg – Zajzoni a saját portréját is felrajzolta.

(Folytatása a 4. oldalon.)

* Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – © HMMT, 2022 * ISSN 1582-9006 *

• Bencze Mihály

Florkievitz László méltatása

(Folytatás előző lapszámainkból.)

1945 őszén egy teherautóra felpakolták az összes bútorukat és elindultak Temesvár felé, apja szülővárosába. Itt béreltek egy lakást a Blaskovics-telepen, az állomás mellett, és apja újból elhelyezkedett a CFR vasúti műhelyében, mint esztergályos. A volt kollégák, akik időközben beléptek a kommunista pártba, hónuk alá vették és támogatták előrehaladását. 1946 őszén László elkezdte az elemi iskolai tanulmányait a Józsefvárosi katolikus misszió iskolában, ahol 4 osztályt végzett el. Időközben apja belépett a Magyar Népi Szövetségbe, ahol rövidesen a temesvári vezetőségbe is bekerült. 1947-ig a Petru Groza kormány a MNSZ demokratikus javaslatait elfogadta, de 1947. február 10-én Románia aláírta a Párizsi békediktátumot, utána itthon minden megváltozott. 1950-ben Bukarestbe költöztek, ahová a MNSZ javaslatára apját a Control de Stat intézményébe helyezték ideiglenesen. Ez alatt az idő alatt a bukaresti egyetlen magyar iskolába járt a Sfintii Voievozi utcában. Másfél évet sem töltöttek a fővárosban, mikor apját természetesen magyar volta miatt kirúgták állásából, és áthelyezték Brassóba a Steagul Roşu (volt ASTRA) üzem golyóscsapágy-gyártó részlegének vezetőségébe. Idővel mind kisebb beosztást kapott, amíg végül mint a munkavédelmi részleg főnökekét, egy évvel korábban mint a kora, nyugdíjazták, mivel szükségük volt erre a posztra az elvtársaknak. Soha életében nem siránkozott a sorsa miatt, csak mindig említette, hogy az ilyen szocializmus nem megy jó irányba. Florkievitz László Brassóba jövetelükkor, 1952. januárjában, a 4. számú magyar líceumba iratkozott be, ez volt az egykori Római Katolikus Főgimnázium, ahol 1956-ban érettségizett. Kitűnő tanáraira szeretettel emlékszik vissza, nekik köszönhetik, hogy embert faragtak belőlük. Boér Richard, a románt és németet tanította, és elismert bélyeggyűjtő volt, dr. Fejér Pál a kémiát, Hanke Artúr a fizikát tanította, majd a Felfalusi Kovács Antal Alapítvány alapító tagja és elnöke lett, Leiter Artúr elismert képzőművész tanította a rajzot, dr. Nagy József volt a tornatanár és az osztályfőnöke is, Opra Benedek a magyar nyelv és irodalom tanára volt, 1956 után elítélték. Papp József fizikát tanított, a Felfalusi Kovács Antal Alapítvány alelnöke, majd elnöke lett, dr. Szikszay Jenő a magyar nyelv és irodalom tanára volt, dr. Tompek József történelem tanár, Zsidó Donát a matematikát tanította és osztályfőnöke is volt, dr. Hollok Gyula pedig az orosz nyelvet tanította. Egykori osztályuk 35 diákjából még 14-en élnek, 4-ről nem tudnak semmit, és 17-en elhunytak, 4-en 1956-s politikai elítéltek voltak: Ambrus János, Bibó László, Fikker Ferenc és Gál Tibor. Osztálytársai voltak Lászlóffy Pál, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetség volt elnöke, Rab Gyula volt evangélikus-lutheránus lelkész, három kiváló orvos: Balogh Gyula, Gyerkes Lőrinc és Konthur Bertalan, valamint a mérnökök: Ambrus János, Demény Zoltán, Keresztes Ferenc, Kovács Ferenc, Ostersetzer Hermann és Florkievitz László. Elemi osztálytársa, későbbi párhuzamos osztályba járó kollégája volt Mina László is, volt Brassó megyei RMDSZ elnök. Osztályuk majdnem fele főiskolai képzettséget szerzett, de a többiek nagy része is kitűnő szakember lett a választott szakmában. A sport terén is igen jó eredményeket értek el, városi szinten az iskolaközi kosárlabda versenyeken kétszer is döntőbe kerültek, 1955 és 1956-ban. Ferencz Árpád osztálytársa jónevű röplabda edző lett, Jóos Imre hegyimentő és barlangász iskolák oktatója és versenybíró is lett, Tordai János B-ligás focista lett. Kollégája dr. Konthur Bertalan, az Erdélyi Világszövetség németországi szervezetének alapító elnöke volt 1987 és 2003 között, Miklós Zoltán a Mineral export-import vállalat aligazgatója, Ostersetzer Hermann pedig Izraelben, a Ber Shevai repülőgépgyár főmérnöke volt. Florkievitz László, 1957 és 1962 között a brassói Műszaki Egyetem (Politechnika) hallgatója volt, 1962-ben államvizsgázott, és okleveles mérnök lett, az auto-traktor szakmában. Soha nem volt kiváló tanuló, de a brassói román egyetemnek akkor kevés magyar hallgatója volt.

Az egyetem első két-három éve nehéz volt, egy magyar iskolát végző diáknak. A sportot viszont szerette és amíg be nem fejezte az egyetemet részt vett az egyetem B-ligás kosárlabda csapatában.

Mint fiatal mérnököt 1962 őszen a brassói Steagul Roşu teherautógyárába helyezték, a gyár - Prototípus - osztályán dolgozott, mint kutató mérnök, és mint berepülő pilóta. Természetesen nem ő vezette a teherautót, de különböző méréseket végzett a száguldó kocsin a motorok és más szerkentyűk kipróbálása végett. Egy évre rá felkerült a főkonstruktor tervező irodába. Volt osztálytársaival a baráti kapcsolata megmaradt mostanáig. Akkoriban együtt szórakoztak, együtt kirándultak és együtt udvaroltak a lányoknak, közös szombat esti murikon. Társaságuk tagjai 5 állandó személyből állt: Bogdán Lajos, Izsák Dénes, Kovács Ferenc, Nemecsek János és Florkievitz László, de néha részt vett Demény Zoltán is. Sajnos már majdnem mind elhunytak. Akkoriban látogatta meg először Budapestet, és kötött ismeretséget ottani bélyeggyűjtőkkel. 1969-ben, főnöke nyugdíjazásakor, átvette a tervezési csoport főnökségét, hozzá tartozott a teherautók használati utasítása, a cserealkatrész katalógusok, a javítási könyvek, oktatási ábrák és reklámok készítésének részlege több nyelven, és a nyomtatása is. Közben 1967 novemberében megnősült, elvette Tóth Irént (Fogaras, 1942. szeptember 13.), a Traktor gyár műszaki osztályának technikusát, régi ismerősét. 1968 augusztusában megszületett egyetlen gyerekük, Katalin (Brassó, 1968. augusztus 19.). 1970-ben az egész tervező csoportjával különváltak a főkonstruktor részlegből és egy nagyon erős tervező osztályt hoztak létre. Volt mérnökcsapatuk, technikus részlegük, voltak grafikusaik, felső végzettségű fordítóik (angol, német, francia, spanyol stb.), és elkezdték a jövőbeli házinyomda tervezését is. Grafikusai igen komoly munkát végeztek a gyár hírének terjesztésében, főleg az export reklám tevékenységben. Az akkori gyári kommunista párt vezetősége nagyon nagy segítséget kapott a kitűnő grafikusaitól, főleg amikor a legfelső pártvezetőség látogatást tett a teherautó gyárban. Az anyját korán elvesztette, autóbalesetben halt meg 1972-ben, amikor hazahozta László lányát az óvodából. A 80-as években sikerült beszereznie, a rég várt házinyomdát, és a hozzájáró dolgozókat is. Ezzel a tervezőosztálya és a házinyomda alkalmazottjainak létszáma meghaladta a 80 főt. Termékei ellátták a gyár teljes nyomtatvány szükségletét. Jött a híres rendszer váltás 1990-ben. Az elvtársak eltűntek, de majdnem minden maradt a régiben, csak az ő embereik maradtak hatalmon a gyár vezetőségében.

Egy érdekes eset történt vele rögtön az 1990-s fordulat után. Az anyja húga 1930-tól Buenos Airesben élt. Tartották a levelezési kapcsolatot éveken át, még meg is látogatta Lászlóékat a 80-as évek elején, amikor üzleti ügyekben Európában járt. 1990 januárjában, küldött egy táviratot amelyikben érdeklődött Lászlóék sorsáról, miután látta az ottani TV-ben a lövöldözéseket, a tömegmegmozdulásokat Brassóban is. Természetesen táviratban válaszoltak, hogy családja minden tagja egészséges és folytatja a megszokott életét az új körülmények között. A távirat megérkezett Buenos Airesbe, ott bizony nyár volt (déli félteke), a postás kissé később jött a modern blokkba, de nagynénjénél senki sem volt otthon úgy, hogy nem tudta átadni a táviratot. Ilyen estben, ottani szokás szerint, másnap egy postai alkalmazott felhívja telefonon a címzettet és felolvassa a távirat szövegét. Sajnos a távirat szövege magyarul volt írva úgy, hogy senki sem tudta elolvasni, vagy legalább megérteni. A táviratot félretették és elfelejtették később kézbesíteni. A nagynénje nem kapva semmi üzenetet tőlük, nagyon megijedt , hogy nagy baj van, talán már nem is élnek, rögtön sürgönyözött megint, hogy ha bármelyikünk még él, meghívja egy argentínai látogatásra, az ő költségén, csak hogy adjanak valami életjelt. Választáviratuk már rendben megérkezett és mindenki megnyugodott, de az ígért látogatás anyagi fedezetét megtartotta. A családi határozat Lászlót választotta (apja már túl idős volt) úgy, hogy 1990 március végén elutazott Dél-Amerikába. A nagynénje küldte a repülőjegyet, ami nem volt olcsó (2500$ a Swissair-el), itt akkor egy vagyont ért. Három hét alatt, amit ott töltött, meglátogatta Buenos Aires nevezetességeit, egy több mint 9 milliós város volt akkoriban, ami nagyszerű hatást gyakorolt rája, a volt szocialista országból kiszabadult ember fiára, aki még életében nem látott ilyen nagy világvárost. Elvitték egy 3 napos Iguazu-i kirándulásra is, szubtrópusi éghajlat, itt van 3 ország határa: Argentína-Brazilia-Paraguay, valamint Dél-Amerika legnagyobb vízesése, 3 hét után, visszatérve, ismét belepottyant egy posztkommunista ország összevisszaságába.

1990 után több kollégájával 10 éven át próbálkozott különböző kft-ket létrehozni, de egyik sikertelenségből a másikba estek. Hiába voltak jobbnál - jobb ötleteik, munkakedvük, stb., alaptőke hiánya és főleg összeköttetések hiánya miatt, semmi sem sikerült. Egész életében szenvedélye a bélyeggyűjtés volt. Már 6-7 éves korában kezdett bélyegeket kapni bukaresti nagybátyjától, aki egy elismert gyűjtő volt. Sajnos igen korán (még 50 éves se volt) elhunyt, egy súlyos és hosszú betegség folytán. Brassóba jövetelük után László folytatta a gyűjtést, elemi iskolás korában, amikor az osztálya majdnem fele bélyeget gyűjtött.

(Folytatása a 3. oldalon.)

Hétfalu honlapja
www.hetfalu.ro
Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság
Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

• BENCZE MIHÁLY

FLORKIEVITZ LÁSZLÓ MÉLTATÁSA

(Folytatás a 2. oldalról.)

Ebben sokat segített osztályfőnöke, dr. Hollok Gyula, aki maga is szenvedélyesen gyűjtötte a bélyegeket. Miután érettségizett 1956-ban, csak ketten maradtak bélyeggyűjtők az osztályukból: Nemecsek János és Florkievitz László. Mindketten szenvedélyes olimpiai bélyeggyűjtők voltak, pláne amikor 1953-ban meglátták egy szerény brassói bélyegkiállításon az 1952-es magyar olimpiai sorozatot. Természetesen gyűjtötték továbbra is a magyar és román újdonságokat is, valamint a régebbi sorozatokat, amit a zsebük megengedte. Egyetemista korában, nem nagyon volt anyagi lehetősége, Nemecsek már elkezdett dolgozni , így valamivel többet engedhetett meg magának. Baráti kapcsolatuk megmaradt egészen élete végéig. 1958-ban újra alakult a romániai bélyegszövetség (AFR), és mindkettejük alapító tagja lett. Licisként Boér Richard tanáruk segítségével részt vettek a bukaresti Centenar bélyegkiállításon. A brassói tagozatnak eleinte nem volt egy pontos székhelye, hol itt, hol ott találkoztak a klubtagok hetente, amíg végül megegyeztek a posta vezetőségével, és a brassói főposta első emeleti dísztermében kaptak lehetőséget hetente kétszer, szerdán délután és vasárnap délelőtt 2-2 órára találkozni. Sőt később egy irodahelyiséget is kaptak a főpostán, kizárólag a bélyeggyűjtők részére. 1958 és 1990 között a brassói tagozatnak 5 elnöke volt (köztük egy magyar is, Agya Simon, igaz csak két évig). 1970-től Lászlót is beválasztottak a brassói bélyegszövetség vezetőségébe, mint egyszerű tag. 1976-tól kötelező volt, mint a más hasonló szervezetekben is, hogy pártaktivista legyen a vezetője a szervezetnek, ezért megválasztották Petre Istratet, a megyei pártaktivisták kultúrosztály tagját, mint megyei elnököt, aki természetesen a bélyeggyűjtéshez semmit sem értett. Mikor pár év múlva rájöttek, hogy mégis a vezetőségbe kell legyen valaki aki a bélyegekhez is ért, megválasztották Lászlót titkárnak, és ő a szak- és technikai dolgokat vezette. Mivel nem volt párttag, ő is elcsodálkozott rajta. Úgy néz ki, hogy hallgattak a józan eszükre és szükségük volt valakire, aki ért a bélyegekhez, a grafikához, a nyomtatáshoz, és aki képes egy sikeres csapatot összeállítani ha szükség van kiállítások rendezéséhez. Az évek során 10 Brassóban rendezett országos vagy nemzetközi bélyegkiállítás egyik főrendezője volt . Ő szerkesztette és nyomtatta a fenti kiállítások katalógusait, a szükséges emlékborítékokat, az alkalmi pecsétekkel együtt. Számtalan más emlék és reklámpecsét, valamint érmek grafikáját készíttette jó nevű brassói grafikusokkal. Mint látogató, az első nagy világkiállításon, 1958 őszén részt vett Bukarestben, az úgynevezett Centenáriumi kiállításon, amit az első román bélyeg kiadásának 100-ik évfordulójára rendeztek, a híres ökörfejes bélyegek tiszteletére. Utána, csak mint látogató, megcsodálta 1971-ben a budapesti világkiállítást is. Kis szünet után összeállította ő is az első kiállítási anyagát, és először szerepelt -Román légiposta - anyagával a brassói országos tematikai kiállításon, ahol ezüst érmét nyert.

Egy évre rá szerepelt a budapesti AEROFILA `74 nemzetközi légiposta kiállításon, ahol bronz érmét kapott, ami megfelelt az akkori gyűjteménye színvonalának. 1977-ben egy Hradec Kralove-i, (Csehszlovákia), légipostai kiállításon már ezüstözött bronz érmét kapott, tehát egy lépcsőfokkal feljebb jutott. Az 1978-as brassói -EXPO-FOTBAL `78 - nemzetközi kiállításon már olimpiai anyagával Vermeil aranyozott ezüst érmét nyert. Lassan de biztosan bővítve kiállítási anyagát, elindult felfelé. A 45 éves kiállítási tevékenysége alatt kb. 25 nemzetközi kiállításon szerepelt, igen sok szép eredményt elérve (ezüst éremtől - nagy aranyozott ezüst éremig) öt különböző kiállítási anyagával. Több tiszteletdíjat is kapott különböző kiállításon. Országos szinten 27 nagy kiállításon szerepelt, még szebb eredményt elérve (közte 6 aranyérmet, 7 nagy- aranyozott ezüstöt, stb.). Ezeket az érméket 5 kiállítási anyagával nyerte, a már említett -Román légiposta és az Olimpiai Játékok története mellett, még szerepelt egy sikeres Magyar Légiposta, egy Barcaság postatörténete, és egy Baranya 1919-es kiállítási anyaggal is. 1983-ban megkapta a Román Bélyeggyűjtők Szövetsége Arany érem fokozatú jelvényét. 1984-től a FIPO (nemzetközi olimpiai bélyeggyűjtők szövetsége) tagja lett. A FIPO elnöke Antonio Samaranch a nemzetközi olimpiai bizottság elnöke volt. 1987-ben az olasz maximafilások meghívására, megrendezték az első olasz-román maximafilia kiállítást (a maximafilia egy külön részlege a bélyeggyűjtésnek, éspedig egy Carte Maximum = a képeslap első oldalára illesztett bélyeg emlékbélyegzővel ellátva, mindhárom tematikája kell, hogy egyezzen) Imolában. Imola egy kis város Bologna és San Marino mellett. A bukaresti országos bélyegszövetség (AFR), Brassót jelölte meg, mint nemzeti képviselőt, dr. Neaga javaslatára (ő volt a romániai maximafilia elnöke). A küldöttség vezetője nem lehetett más, mint a brassói bélyegszövetség elnöke, Petre Istrate, a Brassó megyei pártbizottság kulturális csoportjának aktivistája. Akinek, természetesen, halvány lila gőze se volt a bélyeggyűjtéshez, és természetesen a maximafiliahoz sem. Mivel a bukaresti bélyegszövetség őt nevezte ki, román részről az egyik zsűritagnak, volt annyi becsülete, hogy kijelentette, László nélkül (mint másik zsűritag) nem fog elmenni Olaszországba. Természetesen László útlevelet sem kapott volna, de ő mindent elintézte, hogy vele mehessen. Így látogatott először Nyugatra, erre a bélyegkiállításra. El lehet képzelni mit jelentett csapatuknak ez a kirándulás, mikor országunkban majdnem semmit se lehetett kapni. Ekkor tudott lányának először hozni egy valódi ananászt. A 90-s évektől tagja a MABÉOSZNAK (Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége).

1990 januárjában újjáalakult a brassói bélyeggyűjtők szövetsége. Első megválasztott ideiglenes elnöke Florkievitz László lett. A volt pártaktivistákat kizárták a szövetség vezetőségéből. Sajnos csak 3 hónapig tartott az elnöksége, mivel a végleges választáson, mást választottak elnöknek, egy magyar dolgozhat, de elnök nem lehet. Úgy, hogy csak alelnökké választották, még két kollégájával együtt. Ezt a pozíciót a mai napig megtartotta. Országos szinten a FFR vezetőségi tagja is lett, a 2000-es évek után, a mai napig is még az. Számtalanszor képviselte Romániát a nemzetközi kiállításokon mint komisszer, Bulgáriától kezdve egész Németországig, de főleg Magyarországon, a különböző nemzetközi kiállításokon. Nemzetközi bélyegkiállítások alkalmával különböző kirándulásokat is szervezett a brassói gyűjtőknek például: 1990 Várna, 2009 Essen, 2010 Antwerpen, 2012 Tel Aviv, 2018 Prága, 2019 Stockholm, HUNFILA - Magyarország: Debrecen, Székesfehérvár, Szombathely, Tata, Kalocsa, Nagykőrös, és igen sokszor Budapest. Florkievitz László kezdeményezésére 1989-ben Brassóban, rendezték meg az első komolyabb bélyeggyűjtők vásárát (börze), ahol közel 100-150 komolyabb gyűjtő vett részt, - egy pár nagyobb befolyású kolléga segítségével a Cenk teteji Panoramic vendéglőben- , igen nagy sikerrel. Előttük csak szinajai bélyeggyűjtő kollégák próbálkoztak ehhez hasonló vásárt rendezni egy nagyobb bélyegkiállítás keretében, csekély létszámmal, kisebb-nagyobb sikerrel. A következő két vásárt (1990-1991) a brassói egyetemisták székházában (Casa Studenţească) rendezték meg, valamivel nagyobb létszámú résztvevővel. 1992 és 2001 között a vásárokat, akikhez ezúttal a numizmatikusok és a képeslapgyűjtők is csatlakoztak, a híres Cerbul Carpatin vendéglő termeiben rendezték, mégtöbb résztvevővel. Brassónak előnyére szolgált, hogy az ország közepében fekszik és sokkal könnyebb volt eljutni ide, mint például Bukarestbe. A gyűjtők kérésére évi összejövetelükről, negyedévre módosították a rendezvényeket, és kezdtek jönni a külföldi gyűjtők is a szomszédos országokból (Magyarország, Moldávia, Ukrajna, Bulgária stb.). Egy pár apró bélyegárverést is próbáltak rendezni a vásárok keretén belül, de nem volt nagy sikerük, mivel még nem volt egy bélyegkereskedő sem. 2001 és 2004 között, a vásárok minősége és hírneve tökéletesítése érdekében, átköltöztek városunk legelegánsabb vendéglőjébe, az ARO Palace termeibe. Hatására a résztvevők száma felemelkedett kb. 250 főre. Egyúttal több AFR kongresszusnak is házigazdáivá váltak. 2004 és 2007 között egy még nagyobb helyiséget kaptak a vásárok rendezésére, éspedig a Rulmentul gyár étkezdéjét, ahová több mint 300 látogató fért el. 2007-től állandósították a vásárok helyszínét az ITC (International Trade Center) vállalat kiállítási csarnokában, ahol kb. 1200 nm-en több mint 500 résztvevővel kialakult a nemzetközileg elismert negyedévi vásár, több mint 10 ország résztvevőivel. Büszkék, hogy voltak látogatóik a távoli Egyesült Királyságból, Írországból, Hollandiából, Egyesült Államokból, Kinából, és még Dél-Afrikából is. László igazán büszke a rendezésben résztvevő társaira, akikkel együtt már 109 vásárt rendeztek. Sajnos az utóbbi két évben, a COVID járvány miatt nem volt lehetőségük egy vásárt sem rendezni. Meg kell még emliteni, hogy 2006 végén a brassói bélyeggyűjtők szövetsége keretén belül nekikezdtek egy szakfolyóirat szerkesztéséhez és negyedévi megjelentetéséhez, éspedig a kétnyelvű (román-angol) Studii Filatelice Braşovene - Brasovian Philatelic Studies, 28 oldalas, A-4-es formátumú, színes folyóiratról van szó. Sikeresen indult és még a mai napig is megjelenő szaklapban több nemzetközileg elismert bélyeggyűjtő is írt cikket. Megemlítjük a hazaiak közül: az aradi Cserni Györgyöt, Bukarestből Pascanu Leonard-ot (AFR elnök), és Marinescu Calint, Szegedi Lászlót, Iordache Victort, Dan Grecut, a külföldiek közül: Gabriel Sassowert (Angliából), Voloncs Gábort, Visnyovszki Gábort, (Magyarországról) dr. Nagy Ferencet (Ausztriából) R.J.Palmert (Angliából), stb. Megjelenése óta Florkievitz László a folyóirat főszerkesztője. Ez a folyóirat részt vett több nemzetközi bélyegkiállítás irodalmi osztályán, ahol 2008-ban a bukaresti FIP - EFIRO kiállításon nagy ezüst érmet nyert, a HUNFILA 2011 -en aranyérmet, az IPHLA-2013 (Németország) kiállításon nagy aranyozott ezüstérmet. A folyóirat kis példányszámban jelenik meg (70-100), de egy nagyon fontos űrt tölt be a romániai filatéliai mozgalomban, egyedüli kizárólagos szaklap.

(Folytatása a 4. oldalon.)

* KIADJA A HÉTFALUSI MAGYAR MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG – © HMMT, 2022. * ISSN 1582-9006 *

• Bencze Mihály

Florkievitz László méltatása

(Folytatás a 3. oldalról.)

Vannak, vagy voltak előfizetők az egész világról, Kanadától egész Ausztráliáig, mindazok akik tanulmányozzák a román és erdélyi bélyegeket, valamint Románia és Erdély postatörténetét. Egy pár éve létrehoztak egy web-oldalt is www.afilbv.ro a brassói bélyegszövetség részére, hogy könnyebben léphessenek kapcsolatba más városban élő hazai és külföldi bélyeggyűjtőkkel. Ezen keresztül is tudják ismertetni évi programjukat, mikor és hol tudnak vásárokat rendezni, hol vannak különböző kiállítások, stb. László jövőben szeretne részt venni a berlini OSTROPA európai bélyegkiállításon az újonnan összeállított Liszt Ferenc élete kiállítási anyagával, valamint jövőre Budapesten a HUNFILEX-22 világkiállításon, mint Románia komisszere. Remélem sikerülni fog és szép eredményekkel tér vissza Brassóba.

Tisztelt Florkievitz László! Hatalmas életművét a barcasági magyarság Zajzoni Rab István díjjal értékeli. Fogadja szeretettel, Isten éltesse!

• Hochbauer Gyula

Zajzoni Rab István és a Barátság

(Folytatás az 1. oldalról.)

A szövegben átalakul a versre jellemző lírai személyesség.

„...*kit én legjobb barátomnak vallottam*" – olvashatjuk Zajzonitól.

Miért?

„Midőn a lessi reformátusok, számra nézve tizenkét család, egy templom felépítése végett 1852-ben a környéken segélyt keresnének, a nemes szívű idősebbik fivérével, Istvánnal együtt három gyönyörű tájképet festett, azokat kijátszatta és 90 pengőforint jövedelmet a fent említett egyházbelieknek azonnal kézbesítette.

Lehet-e nemzet és vallás iránti buzgalmat szebben megmutatni? Oh, ő azon ritka fiúk egyike volt, kik kimondhatatlan szeretettel ragaszkodnak mindenhez, mi az emberiség és legközelebb nemzetük szellemi és anyagi üdvét bármi csekély módon is előmozdítani képes. Nem volt önző, nem volt irígy, nem volt vásott, hanem kész volt mindenkin, ki hozzá folyamodott, ereje szerint segíteni, kész volt mindenkitől, kinél szellemi fensőbbséget látott, oktatást és útmutatást elfogadni, kész volt édes szüleiért – kiket ő emberi fogalmon felül szeretett – és jóbarátjáért, kit minden lépten a leghívebben és a legnagyobb odaadással követett, kész volt ő ezekért minden áldozatra, miket csak ember emberért hozhat... És amilyen könnyen és sikerülten dalolt Petőfi, éppoly könnyen és sikerülten rajzolt Havalai Krisár Bertalan is, mert mindkettő lángész volt, mert mindkettő feltalálta életpályáját, amelyen kivül nem volt az ő kitüntetésükre más pálya teremtve..."

Az ifjabb barát szerette a kihívó faladatokat.

Újító alkat volt.

„Nagyszerű terveket forralt a lelkes ifjú, melyek kivitelére merész képzelem, szilárd jellem és nagy akarat kívántatik ugyan, de benne mind megvalának. A bécsi akadémia bevégeztével Rómát és Párizst akarta meglátogatni, azután hosszú utazásra készült, Ázsia éa Egyiptom felé, hogy részint a természet csodajeleneteit, részint a művészet óriási teremtményeit rajzokban és festményekben édes hazánk földjére is átörökítse..."

Zajzoni vonásokat emelt ki Havalai Krisár Bertalan barátja jelleméből, amit önvizsgálattal magában is felfedezett, illetve erősíteni szeretett volna a barátság erejével.

(Folytatom.)

• Kovács Lehel István

Szekrénybe írt fájdalom

(Folytatás az 1. oldalról.)

Igazi oldalági Zajzoni-leszármazottként (a 30 évesen elhunyt költőnek nem voltak utódai), kellemesen elbeszélgettünk a Leánymező helyéről, a Csukás alatti táj szépségéről és Zajzoni írásairól is.

Szekrényajtó a világra: így tárul elénk a fiatal Zajzoni első verseinek univerzuma – ceruzával, deszkára írva –, s ennek az univerzumnak már akkor fontos eleme volt a szabadság, a nemzet, a haza iránti szeretet el egészen az önfeláldozásig.

Életútja rá a bizonyíték, hogy Zajzoni Rab István a 16 évesen leírt sorokat komolyan is gondolta. A Cenk alatti sétány díszes filagóriáinak deszkái ugyanúgy hirdették Zajzoni eszméit – még ki tudja hány évig –, mint a ma is meglévő, 174 éves grafitnyom a még jóval idősebb szekrénydeszkán.

Kész csoda, hogy megmaradt, hogy a ceruza finom hegyének nyoma még ma is olvasható. Hát akkor a nyomtatott könyvek? A kiválogatott, letisztázott, cizellált, beszerkesztett, szedett, nyomdafestékes gondolatok, versek, írások, népszokásainknak első bemutatása valamelyik országos újság hasábjain?

Így ismerhetjük meg a forrongó lelkű csángó költőnket, aki szülőfaluját, Hétfalut, csángó népét mindennél jobban szerette, s aki talán nem véletlenül választotta a fenyődeszkát gondolatai első közlésének anyagául.

• Kovács Lehel István

Érdekes történetek a Csukásról

Mint minden hegynek, a Csukásnak is megvannak a maga érdekes történetei. Azok, amelyeket a természetjárók mesélnek egymásnak este, a tábortűz körül, amikor a parázson serceg a nyársra tűzött szalonna, s a mellé kikészített hagymakarikás kenyeret átitatja lefolyó zsírja, vagy a zimankós, fagyos téli napokon, amikor a menedékház nagytermében melegednek egy pohár vörösbor mellett.

Számos ilyen történet a sajtóban vagy könyvekben is megjelenik.

Most két ilyen híres, érdekes történetet közlünk ezek közül.

Az eltévedt természetjáró

Az *Újság* 1913. augusztus 10-i, 11. évfolyam, 190. száma egy pórul járt természetjáró érdekes esetéről számol be:

„Brassóból írják, hogy turista körökben feltűnést keltett az a hír, hogy a Gräf és társa vésnök czég egyik Böhm nevű alkalmazottja a múlt hét szombatján minden kísérő nélkül nekivágott a Csukásnak és azóta nyoma veszett. Böhm németországi ember, aki már néhány éve dolgozik Brassóban, de se magyarul, se románul nem tud. Annál veszedelmesebbnek látszott tehát vállalkozása, hogy úgy egyszerűen, önmagában bízva mert nekimenni az amúgy is veszedelmes Csukás-hegységnek. Nagyon valószínűnek látszott, hogy Böhm szerencsétlenül járt vagy, hogy egyedül lévén, rablótámadásnak esett áldozatául. Kedden a szász Kárpát Egyesület mentő akcziót küldött ki az elveszett turista felkeresésére. Az ósánczi csendőr a Kárpát Egyesület két tagjával tegnap elindult a Csukásra, de eredménytelenül. Most Ploieşti-ből távirat érkezett a rendőrséghez, amelyben értesítik, hogy Böhm eltévesztvén útját, román területre került, ahol a határrendőri szolgálatot teljesítő román miliczia elfogta és a románul nem értő, magát igazolni nem tudó turistát Ploieşti-be szállította. A rendőrség intézkedett, hogy a megkerült Böhm kiszabaduljon kényelmetlen helyzetéből."

Cholnoky Jenő esete a termosszal

Cholnoky Jenő (1870–1950) magyar földrajztudós, író, egyetemi tanár, jelentős tudományos társaságok elnöke, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és a magyar geográfia legnagyobb tudósainak egyike – elbeszélése alapján – a Csukáson látott először termoszt.

Cholnoky első ízben Hollerung Károly, a brassói kereskedelmi iskola tanárának a vezetésével volt fent a Csukáson. Gyönyörű sztereofotókat is készített a hegyről. Az 1942-ben megjelent könyvében bemutatja a Csukás keletkezését, a csúcson ülve rajzolja fel a nagy földtörténeti korokat, majd így folytatja a történetét:

„Ilyenféle gondolatok közt költöttem el ebédemet, amíg társam a hátam mögött pakolászott. Amikor készen voltam, felsóhajtottam, hogy de jó volna most egy csésze forró feketekávé!

Ebben a pillanatban Hollerung odafordul hozzám:

– Mennyit adnál érte?

– Akár két koronát is – mondom könnyelműen.

– Tessék!

Azzal egy csésze olyan forró kávét adott a markomba, hogy megégettem vele az ajkamat. Honnan teremtette elő? Akkor volt újság a termosz, én még, felhőkben járó tudós, nem ismertem s valóban elbámultam rajta. Persze rögtön szerettem volna szétszedni, hogy megnézzem a szerkezetét, de ez a borzasztóan praktikus, anyagias ember nem engedte meg!"

* Szerkesztőség: RO-505600 Négyfalu, George Moroianu utca (Nagyút) 87. szám * Telefon: 0268 / 275 773 *